

TEORIA OPTIMIZĂRII SECURITĂȚII

THEORY OF SECURITY OPTIMIZATION

Colonel (r) prof. univ. dr. ing Eugen SITEANU*

Motto: „Non nova, sed nove”

Rezumat: În această lucrare se prezintă principalele aspecte ale procesului de optimizare a securității începând cu definirea principalilor termeni și principalelor concepte ale teoriei optimizării securității: optim, optimizare, metode de optimizare, minimizare, maximizare, optimul de securitate, teorii de optimizare, criterii de optimizare, metoda modelării, biasuri (erori), optimizarea procesului de decizie de securitate etc.

Cuvinte cheie: securitate; optim(ă); optimizare; teoria optimizării; minimizare; maximizare.

Abstract: The article presents the main aspects of the security optimization process starting with defining the main terms and concepts of the security optimization theory: optimal parameters, optimization, optimization methods, minimization, maximization, optimum of security, optimization theory, optimization criteria, modeling method, biases (errors), optimization of decision-making in matters of security etc.

Keywords: security; optimal parameters; optimization; optimization theory; minimization; maximization

Una dintre problemele fundamentale identificată în teoria securității/insecurității este aceea a optimizării securității. Înainte însă de a proceda la prezentarea acesteia ne-am propus definirea termenilor/conceptelor principali(le) și o scurtă incursiune istorică necesare în perspectiva prezentei cercetări.

Termenii *optim*, *optimă* sau *optimul* au sensul de „cel mai bun” sau „cea mai bună” și se referă, evident, la cea mai bună soluție pentru o anumită problemă de decizie, inclusiv pentru problema securității. Noțiunea de optimalitate este proprietatea de a fi „cea mai bună” sau „cel mai bun”. Optimizarea reprezintă un proces, un ansamblu coerent de procedee sau metode ce se desfășoară într-o anumită succesiune pentru găsirea/determinarea optimului. Astfel se pune problema luării oricărei decizii în orice domeniu, deci și în acela al securității, în scopul identificării celei mai bune soluții. În acest domeniu se întâlnesc decidenții

* Prof. univ. dr., membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România.

politici sau politico-militari cu analiștii de securitate (matematicieni, informaticieni, oameni de știință etc.). Decidenții au rolul de a stabili ceea ce apreciază ei că este „bun” sau „mai bun” având în vedere toate resursele disponibile și obiectivele de securitate care trebuie atinse, iar analiștii/specialiștii au misiunea de a stabili, de a identifica cea mai bună soluție cel mai bun rezultat. Din cele mai vechi timpuri a existat această tendință de identificare/realizare a soluției optime în toate activitățile oamenilor, ceea ce a reprezentat și mai ales acum reprezintă un principiu de comportare uman.

Analizând toate variantele posibile de efectuare/executare a oricărei activități, din punct de vedere teoretic, există, independent de voința omului (obiectiv sau în mod obiectiv), cel puțin o soluție/un rezultat care e mai convenabil(ă) decât toate celelalte și care corespunde cel mai bine scopului asumat.

Deci, prin termenul de *optim* se înțelege, din punct de vedere matematic, o valoare extremă (minimă sau maximă) a unei anumite funcții bine definită într-un domeniu concret de activitate și cu respectarea unor restricții formulate prin ecuații și prin inegalități algebrice care trebuie impuse valorilor variabilelor respective.

Teoria optimizării în general are ca obiectiv fundamentarea unor principii și unor metode matematice și economice ce permit compararea variantelor de abordare pentru a alege cea mai convenabilă (bună) soluție (rezultat). Astfel, dintr-un ansamblu de decizii posibile se încearcă să se determine cea soluție care să asigure obținerea/identificarea celei mai bune soluții (celui mai bun efect) corespunzător criteriului economic/financiar ales de decident.

În concepția unor teoreticieni, optimul trebuie să permită concentrarea și mobilizarea tuturor eforturilor în scopul accelerării creșterii economice și realizarea statului bunăstării (welfare economics) pe baza teoriei economice a bunăstării (aceasta fiind una din teoriile optimului). Așadar optimizarea se realiza prin determinarea/calcularea nivelului maxim al cererii de consum.

În scopul atingerii nivelului de optim se poate folosi un spectru larg de tehnici, modele și metode. Desigur, din perspectivă teoretică, este necesar să se identifice toate alternativele posibile și numai după aceea să se compare avantajele și dezavantajele acestora pentru a alege cea mai bună soluție. Una dintre problemele optimizării securității ar fi aceea a repartiției în teritoriu a forțelor de securitate; alta ar fi aceea a optimizării structurilor de securitate etc.

Atât optimul economic, cât și optimul de securitate sunt categorii dinamice pentru că fiecare etapă (perioadă de timp) are alte condiții și necesități/cerințe, ceea ce înseamnă alt optim (altă valoare). Prima teorie dezvoltată „in extenso” cu privire la optimul economic a fost elaborată de J.M. Keynes¹ în anul 1936 care a

¹ Teoria generală a folosirii mâinii de lucru (lucrătorilor – n.a.), a dobânzii și a banilor.

determinat un punct de echilibru între economii și investiții. Dar astăzi, după criza economico-financiară globală această teorie nu mai corespunde realităților fiind necesară o nouă teorie a optimizării economice.

În schimb, celebrul Pareto Vilfredo a elaborat o teorie pentru definirea condițiilor esențiale care determină valoarea maximă a bunăstării economice pentru absolut toți membrii unei societăți indiferent de poziția pe care aceștia o au față de mijloacele de producție (proprietari sau nu). Această teorie a optimului pornește de la ideea centrală că nu este posibilă îmbunătățirea simultană a situației tuturor membrilor unei societăți. Conform teoriei optimului paretian valoarea mărfii, indiferent care este aceasta, nu este în legătură cu cantitatea de muncă pe care o încorporează, ci doar cu utilitatea ei. În opinia noastră, însă, ea este în legătură cu ambele, deci problema de optimizare este dihotomică.

Alte teorii de optimizare economice (teoria bunăstării sociale, teoria randamentului social etc.) sunt criticate pentru că ele nu tratează modul concret de distribuire a profitului între membrii societății. În opinia noastră, orice teorie a optimizării ar trebui să fie fundamentată pe etică și pe echitate și să soluționeze nu numai maximizarea profitului, ci și repartizarea/ repartiția optimă a acestui profit între membrii societății. Cu alte cuvinte nu este etic ca o companie, o firmă, o întreprindere să ia totul fără să plătească taxe în țara în care își desfășoară activitatea, așa cum de altfel observa și marele președinte american Roosevelt pe vremea sa.

Există două variante pentru formularea și găsirea optimului (soluției optime) în funcție de problema de optimizare concretă:

- 1) realizarea scopului/obiectivului fixat prin minimizarea resurselor alocate sau a timpului;
- 2) maximizarea valorii rezultatului (scopului/obiectivului) prin folosirea resurselor disponibile.

Prima variantă constă în respectarea principiului minimizării resurselor, iar a doua este cea a principiului maximizării rezultatelor.

Din punct de vedere matematic funcția obiectiv se poate maximiza sau minimiza prin determinarea maximului sau minimului acestei funcții. Din această perspectivă nu se poate căuta obținerea unui rezultat maxim folosind cheltuieli minime deoarece este un nonsens pentru că această soluție este imposibilă (insolubilă) neputând realiza simultan maximizarea și minimizarea funcției obiectiv. Așa, de pildă, nu se poate maximiza nivelul de trai al oamenilor prin minimizarea consumului de resurse. Maximizarea securității ar putea fi o optimizare a problemei securității pe o perioadă scurtă de timp sau obținerea unui optim parțial pentru un anumit vector al criteriilor de optimizare alese de un decident.

Se pare că primul care a formulat problema de optimizare a fost Euclid, dar primele metode pentru obținerea soluției optime au apărut în secolul XIII.

Optimizarea problemelor de securitate este dificilă pentru că sunt necesare condiții suplimentare din cauza numărului foarte mare de variabile.

Un ansamblu de acțiuni de securitate pot fi descrise printr-un sistem sau prin mai multe sisteme de ecuații și prin câteva restricții ($h_i(x_j)=0$).

Variațiile posibile ne conduc la funcția obiectiv care trebuie să fie maximizată, fie minimizată, după caz. Așadar, pentru maximizare:

$$\max\{f(x_j)|h_i(x_j) = 0; x_j \geq 0\}$$

$$\text{unde: } \begin{cases} i = 1, \dots, m \\ j = 1, \dots, n \\ m > n \end{cases}$$

De regulă, f_j și h_i pot fi funcții oarecare. În general pentru optimizarea pătratică $f(x_j)$ este o funcție de gradul doi, iar pentru optimizarea liniară f și h sunt funcții de gradul unu (liniare).

Problemele de optimizare a securității pot fi probleme de tip determinist, dacă toți coeficienții sunt niște constante cunoscute, de tip parametric dacă anumiți coeficienți sunt variabili în cadrul unor intervale sau stocastic dacă coeficienții sunt niște variabile aleatoare. În cazul problemei generațiilor, adică al sacrificiului părinților în favoarea generațiilor viitoare, de copii și nepoți, formalizarea matematică a criteriului optimului constă în funcția:

$M = y[x(t)]$, $x=(x_1, x_2, \dots, x_m)$, care reprezintă un vector al consumurilor de bunuri (1, ..., m), iar t este timpul.

În tabelul numărul 1² se prezintă evoluția ratei acumulării în România pentru perioada 1966-1985.

PERIOADA	VENITUL NAȚIONAL/LOCUITOR	
	ANUL	V.N./LOCUITOR (lei)
1966-1970	1970	10470
1971-1975	1975	17035
1976-1980	1980	22913
1981-1985	1985	35000

Tabelul nr. 1. Evoluția ratei acumulării în România pentru perioada 1966-1985

Sursa: Anuarul statistic al României din anul 1981, p.104.

² Alex Isaic-Maniu, *În căutarea optimului*, Editura Albatros, București, 1985, p. 17.

Pe baza acestor date se construiește graficul din figura nr. 1, respectiv „evoluția ratei acumulării în România pentru anii 1966-1985”, care în abcisă are timpul în ani, iar în ordonată venitul național/locuitor.

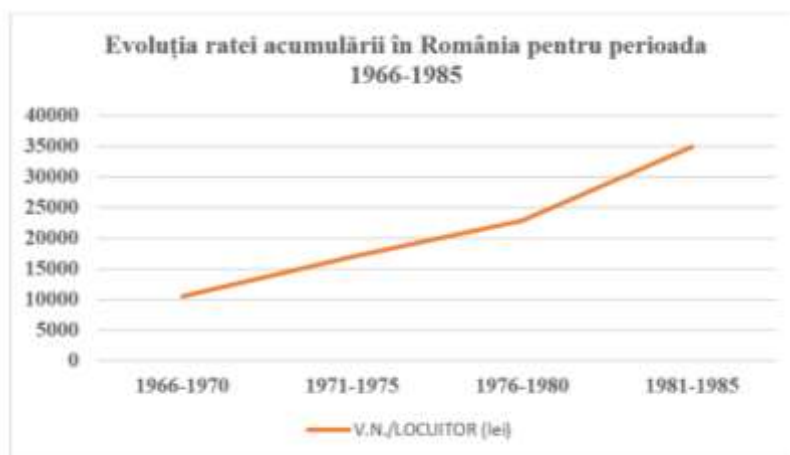

Figura nr. 1. Creșterea VN / locuitor în perioada 1966-1985.

Din această figură se observă că rata de acumulare este liniară, dar după anul 1980 unghiul acestei linii cu abscisa este mai mare decât cel al segmentului de dreaptă 1970-1980 cu abscisa.

În procesul optimizării securității se poate utiliza un singur criteriu sau mai multe criterii de optimizare (deoarece alegerea unui singur criteriu poate conduce la neglijarea altor aspecte importante), sau mai este posibilă utilizarea diverselor criterii ca posibile soluții de „optime parțiale”.

Optimizarea liniară reprezintă o ipoteză simplificatoare a problemei de optimizare

a securității. Ea se poate formula astfel³: să se determine un vector $X = \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_m \end{pmatrix}$

care maximizează (sau minimizează) funcția obiectiv (evident, de formă liniară): dX , având în vedere restricțiile: $AX \leq b$ și $x \geq 0$, cunoscând vectorul

³ *Ibidem*, p. 19.

coeficienților funcției obiectiv: $d = \begin{pmatrix} d_1 \\ d_2 \\ \vdots \\ d_m \end{pmatrix}$, matricea coeficienților

$A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1m} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2m} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{n1} & a_{n2} & \dots & a_{nm} \end{pmatrix}$ și vectorii $b = \begin{pmatrix} b_1 \\ b_2 \\ \vdots \\ b \end{pmatrix}$.

Sintetic, problema de programare liniară este exprimată matematic:

$$[max]z = Cx \text{ sau } [min]z = Cx$$

$$Ax \leq b \quad Ax \geq 0$$

$$x \geq 0 \quad x \geq 0$$

Întrucât fiecare proces de asigurare a securității se poate analiza din perspectivă cantitativă, dar și din cea calitativă și pentru a evidenția unele trăsături calitative se impune o abordare cantitativă. În analiza de securitate se utilizează metodele modelării matematice ca instrumente de cercetare. La început, aceste metode de modelare (modelele) s-au folosit în matematică, în tehnologie (tehnică) și apoi în economie, iar azi ele trebuie utilizate și în securitate (analiza de securitate). Matematicianul Beltrami a fost primul care a folosit, în anul 1868, noțiunea/termenul de model pentru realizarea modelului euclidian al geometriei.⁴ Modelul este o reprezentare (aproximativă) abstractă/simplificată a unui proces, inclusiv a procesului de asigurare a securității. Deci această metodă (a modelării) reprezintă și pentru domeniul securității instrumentul pentru cunoașterea științifică a fenomenelor și proceselor de securitate/insecuritate și are ca obiect o înțelegere/perceperea mai exactă/profundă (științifică) a acestora.

Metoda modelării presupune, în esență, înlocuirea procesului/fenomenului de securitate studiat printr-un model elaborat de oameni de știință pe care se poate face studiul acelor procese (fenomene). Rezultatele care se obțin în urma studiului modelului se pot transfera asupra fenomenului/procesului modelat, dar numai dacă modelul reprezintă fidel caracteristicile (proprietățile), structura, dar și particularitățile acestuia. Ca exemple de modele se pot da:

- modelul unui sistem de securitate;

⁴ *Ibidem*, p. 25.

- modele ale unor părți ale sistemului de securitate;
- modele pe termen scurt (planuri) de asigurare a securității;
- modele de tendință de manifestare a riscurilor, amenințărilor, vulnerabilităților sau pericolelor la adresa securității (prin intermediul acestora se studiază evoluția în timp a riscurilor, amenințărilor, vulnerabilităților sau pericolelor);
- modele funcționale (care reflectă mecanismul de funcționare a sistemului de securitate sau a proceselor de securitate);
- modele materiale (de exemplu reducerea la scară, pentru studiul de securitate a unui amplasament);
- modele informaționale.

Așadar, modelul este o reprezentare intuitivă, realizată prin analogie cu procesul/fenomenul studiat, care permite identificarea legăturilor (legităților), executarea operațiilor de simulare, verificarea unor scheme de analizare (de gândire) a unor teorii etc. Dacă modelul de securitate este exprimat matematic, acesta devine un model de securitate matematic sau securitometric, la fel cum cel economic devine econometric. Dacă modelul folosește principiile cibernetice în realizarea sa el devine model securito-cibernetic (figura nr. 2) sau model economico-cibernetic.

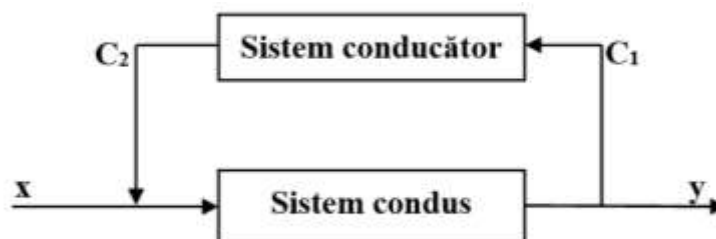

Figura nr. 2. Modelul securito-cibernetic

În figura nr. 2, x reprezintă intrarea în sistemul condus, y – ieșirea din sistemul condus, C_1 – canalul de informare din sistemul condus, iar C_2 – canalul informației spre sistemul condus.

În acest model apare conexiunea inversă (feed-back), respectiv bucla de reglaj prin care sistemul conducătorul dă comenzi (C_2) sistemului condus pe baza informațiilor care sosesc de la acesta (C_1).

În domeniul securității/insecurității, la fel ca în alte domenii, s-au constatat comportamente iraționale pentru că rațiunea/mintea/gândirea umană a fost și încă este limitată, iar consecințele raționalității limitate⁵ au devenit tot mai cunoscute în viața publică. Acestea se produc din cauza unor erori ale rațiunii/gândirii sau unor

⁵ Herbert Simon, *A behavioral model of rational choice*, The Quartely Journal of Economics, 1955 și *Invariants of human behavior*, Annual Review of Psychology, 1990.

biasuri (termenul bias provine din limba engleză și înseamnă înclinare, aplecare, tendință, direcție, predilecție, preferință, înclinație, simpatie, slăbiciune, predispoziție, prejudecată, idee preconcepută, tabieturi, manii, părtinire, parțialitate, favoare, influență indirectă⁶). Acest termen reprezintă un concept care se referă la devierile frecvente de gândire de la gândirea rațională (standard) și unii autori⁷ îl consideră o eroare de gândire (sau erori de gândire) și fac trimiteri la gândirea euristică. Același autor prezintă în aceeași lucrare câteva exemple de biasuri: biasul confirmării, conjuncției, personalizării, eroarea atribuirii fundamentale, biasul jucătorului și cel al retrospectivei⁸, care exprimă o tendință a oamenilor de a interpreta informațiile pentru a confirma o ipoteză anterioară/o preconcepție, ori de a presupune că o condiție anume e mai probabilă decât una generală, sau de a exagera convingerile personale și a subestima factorii obiectivi, sau de a crede că probabilitățile viitoare depind de evenimentele trecute etc. În cercetarea cauzei biasurilor s-au descoperit două modele principale: modelul dualist și euristica rapidă/frugală. Primul consideră că există o dihotomie între procesarea euristică (sistemul 1) și cea bazată pe rațiune (sistemul 2), sistemul 1 funcționând continuu în mintea omului, iar sistemul al doilea fiind utilizat numai când omul se confruntă cu situații dificile/inedite. Al doilea analizează cauzele erorilor de gândire din cauza euristicii.⁹

Pentru prevenirea/diminuarea biasurilor s-au făcut cercetări în domeniul debiasării euristice (confirmării) ajungându-se la necesitatea aplicării unei gândiri critice și creative în scopul vizualizării și descrierii problemelor complexe din viața militară și găsirii unor soluții de rezolvare a lor.

Pentru luarea unor decizii pe baza procesării științifice a informațiilor sunt necesare unele teorii științifice. Astfel, un decident pentru a rezolva o problemă să poată alege una dintre soluțiile propuse de o anumită teorie sau să utilizeze unele axiome pentru a elabora ipoteze (care nu sunt empirice) și a le verifica prin unele evaluări.

Deciziile unui comandant pot fi luate din perspectivă empirică sau științifică. În primul caz acesta ar putea decide în funcție de părerile sale subiective și de experiențele sale din trecut, ceea ce înseamnă acceptarea unui grad destul de mare de incertitudine al informațiilor și al deciziei luate pe această bază nesigură. În schimb, el ar putea apela la unele instrumente științifice cum ar fi, de pildă:

⁶ Academia RSR, Institutul de Lingvistică, *Dicționar englez-român*, Editura Academiei RSR, redactor responsabil prof. dr. Leon Levițchi, București, 1974, p. 64.

⁷ Marinel-Adi Mustață, *Conducerea empirică și conducerea științifică. O abordare comparativă*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2015, p. 47.

⁸ *Ibidem*, p. 48.

⁹ *Ibidem*, pp. 48-49.

rezultatele testelor psihologice ale subordonaților săi și a performanțelor sportive ale acestora, alegerea militarilor pentru o anumită misiune în funcție de caracteristicile misiunii și pregătirii din toate punctele de vedere a militarilor pentru acea misiune.

Dacă apelează la o abordare sistemică (din punct de vedere al teoriei generale a sistemelor), respectiv științifică, comandantul nu se oprește doar la calitățile/permanțele militarilor luați individual, ci face apel și la performanțele subunității/unității considerate ca sistem (un întreg), ceea ce înseamnă că nu sunt scăpate din vedere nici relațiile dintre militarii care fac parte din sistemul respectiv, deci nici performanțele lucrului în echipă. Însă din perspectivă empirică nu se pot sesiza caracteristicile/proprietățile/permanțele unui sistem (unei subunități/unități) și este necesară o abordare procesuală în care starea de echipă (sistem) este dată de starea de încredere în capacitățile și performanțele fiecărui militar al echipei în care comandantul/liderul are un rol foarte important, chiar esențial (figura nr. 3).

Figura nr. 3. Câteva calități necesare oricărui lider/comandant

Figura nr. 4. Modelul motivațional al lui Maslov

De asemenea, orice lider trebuie să aibă motivații normale și în ordinea priorităților din figura nr. 4 parcursă de jos (de la bază) spre vârful piramidei.

Este necesară satisfacerea completă a nevoilor de la baza piramidei, deși la unii lideri nevoile de bază sunt parțial nesatisfăcute, iar cele superioare sunt parțial satisfăcute. Motivarea diverselor acțiuni sunt de regulă realizate în conformitate cu următoarele reguli: cu cât una dintre necesități/trebuințe este satisfăcută mai frecvent, cu atât tinde să scadă probabilitatea apariției și activării acesteia; o trebuință situată spre vârful piramidei reușește motivarea comportamentului doar dacă trebuințele de pe treptele/nivelele inferioare au fost satisfăcute.

Când o decizie este luată având informații insuficiente ea poate fi greșită deoarece a fost elaborată în necunoaștință de cauză. Pentru înlăturarea aceste erori, decidentul, oricare ar fi acesta, trebuie să solicite mai multe informații variate, din diverse surse și astfel este posibilă înlăturarea/micșorarea biasului cognitiv.¹⁰

Eroarea/biasul disponibilității, adică tendința persoanelor de a considera că un eveniment/lucru este cu atât mai frecvent, obișnuit/natural cu cât poate fi întipărit mai profund în memoria acestora. Invers, indivizii vor crede că un eveniment este mai puțin probabil dacă nu pot să găsească în memorie un exemplu,

¹⁰ Marinel-Adi Mustăță, Cristina Bogzeanu, *Programul euristicilor și biasurilor. Aplicații și implicații în domeniul militar*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2017, p. 149.

sau dacă nu au mai auzit de acel lucru,¹¹ pentru că ei tind să elaboreze o decizie bazându-se pe informații recente.

Așa, de pildă, comandantul care are o diatribă cu un subordonat și apoi i se cere o propunere de avansare în grad sau în funcție, cu mare probabilitate nu îl va propune pe cel cu care a avut cea dispută, deci va fi influențat în luarea deciziei de incidentul recent.

Alte exemple ar fi actele teroriste din unele școli/universități americane unde anumiți studenți au ucis profesori și chiar colegi din cauza unor conflicte recente.

Un alt exemplu ar fi informațiile despre accidente/catastrofele aviatice care au băgat groaza în unele persoane ce nu mai utilizează transportul aerian, ci pe cel rutier cu toate că în accidentele terestre/rutiere numărul anual de victime este mult mai mare comparativ cu transportul aerian. Eroarea/biasul disponibilității apare frecvent în situațiile în care: trebuie luate decizii în raport de probabilitatea sau existența unor statistici; se iau decizii legate de sănătatea sau protecția decidentului; comandanții iau decizii anti/contrateroriste atunci când asociază trăsăturile unei situații de criză cu care s-au întâlnit frecvent. Ca efect, deciziile acestora sunt influențate frecvent de informațiile recente sau de existența unor cazuri similare în proximitatea lor, fapt care nu poate indica cu claritate șansele de succes ale operației respective. De asemenea, comandanții au tendința să se angajeze în acțiuni riscante și să evite pe acelea cu probabilitate de risc mai mică, ceea ce are un puternic impact asupra calității deciziilor și executării operațiilor. Deci există tendința comandanților de a considera că o anumită informație este adevărată numai pentru faptul că au fost expuși la acea informație mai frecvent (acest efect se numește cascada disponibilității ca automatism de gândire)¹².

Pentru analiza problemei deciziei de securitate/insecuritate în condiții de incertitudine (problema euristicilor și biasurilor) și elaborarea unui studiu științific de securitate s-ar părea la prima vedere că sunt necesari 2-3 ani, dar o estimare mai exactă s-ar putea să ne precizeze că un asemenea proiect ar avea nevoie de aproximativ 10 ani căci prima estimare este un mod individual de apreciere, iar cea de-a doua se bazează pe experiențele rezultate din elaborarea altor studii asemănătoare/similare, ceea ce corespunde modului distribuțional de estimare.¹³

Totodată trebuie avută în vedere și relația care există între inteligența (emoțională și cognitivă) a comandantului/liderului și performanța sa decizională în acțiunile de securitate, de luptă împotriva terorismului și crimei organizate transfrontaliere, deoarece comandanții iau deseori decizii în situații limită, iar aceste decizii trebuie să fie performante. Există puține cercetări/studii privind

¹¹ *Ibidem*, p. 137.

¹² *Ibidem*, p. 140.

¹³ *Ibidem*, p. 266.

relația dintre inteligența emoțională și performanța decizională a comandanților unităților/subunităților de securitate/antiteroriste/contrateroriste/SMURD etc. care acționează în situații limită în diferite medii (aero, naval, terestru, subacvatic).

Încercăm să răspundem la întrebarea: la soluționarea unor probleme decizionale de securitate/insecuritate complexe, profunde, cu grad mare de risc și sub presiunea timpului foarte scurt la dispoziție, un rol important îl au elementele inteligenței emoționale cunoscute ca predictor al succesului? Pentru răspunsul la această întrebare trebuie utilizate și următoarele idei:

- 1) teoria „coșului de gunoi” elaborată de March și Weissinger;
- 2) teoria atribuționistă, precum și găsirea și utilizarea argumentației cauzale.

În acest sens este necesară determinarea ponderii inteligenței emoționale și cognitive în funcție de anumite caracteristici: spațiul geocultural; cultura organizațională; specificul activității etc. Aceasta ar ajuta comandanții să ia cele mai bune decizii (optime) pentru rezolvarea în cel mai scurt timp posibil a unor crize, a unor situații critice în cazuri de catastrofe, de atacuri teroriste sau ale unor grupări de crimă organizată. Așadar, această problemă și cercetările efectuate în această direcție ar putea îmbunătăți/optimiza nivelul de performanță decizională în activitatea de asigurare a securității, de combatere a terorismului și crimei organizate transfrontaliere, precum și de intervenție în caz de catastrofe.

Inteligența emoțională este azi apreciată de unii cercetători drept predictor al succesului în viața de familie, sau în cea socială, iar noi considerăm că poate fi și în managementul securității. De asemenea, în opinia noastră conceptul de inteligență emoțională poate fi utilizat în managementul securității de către comandanții care participă la acțiuni contrateroriste, sau contra crimei organizate transfrontaliere, precum și la acțiuni pe timpul catastrofelor.

În acest scop este necesară stabilirea criteriilor de inteligență emoțională și inteligență cognitivă pentru performanța decizională la comandanții din sfera securității, respectiv determinarea ponderii deținută de inteligența emoțională și inteligența cognitivă în raport de performanța decizională în situații limită, în crizele de securitate.

Comandanții subunității/unității de securitate trebuie să aibă un nivel ridicat de cunoștințe, de creativitate, de comunicare și dialog și o mare capacitate de rezoluție (rezolutivă) pentru a absorbi/extrage/obține un efect maxim dintr-un număr limitat de cunoștințe/informații. În argumentarea acestei afirmații ne vom folosi de unele argumente cunoscute: în viața fiecărei persoane emoțiile joacă un rol important; alături de inteligența cognitivă un rol important îl joacă și cea emoțională, acestea fiind două concepte esențiale; inteligența emoțională are un rol important în diverse domenii de activitate umană.

Printre componentele inteligenței emoționale un rol important îl are empatia (este o componentă esențială a inteligenței emoționale).

Fiecare etnie/popor (de exemplu japonez(ă), chinez(ă), grec, român(ă) etc.) are un anumit caracter și o anumită personalitate, un anumit spirit. De asemenea, trebuie să reținem că în demersul nostru este necesar să precizăm/analizăm raportul care există între inteligența emoțională și inteligența cognitivă a unui om și tipul/felul de activitate pe care acesta o efectuează. În acest sens este benefică relația între profilul psihologic al agentului/ofițerului de securitate și activitatea de securitate/informații. Totodată pentru elucidarea problemelor/ideilor din această lucrare ne bazăm și pe cunoașterea modelelor, metodelor (instrumentelor) și conceptelor/conceptualizărilor de evaluare cunoscute că au legătură cu inteligența emoțională și inteligența cognitivă. În plus, ne este extrem de utilă și imaginea teoretică a comandantului militar de excepție, prezentată de Carl von Clausewitz, pentru a elabora și noi imaginea ideală a comandantului unității/subunității de securitate. Astfel, acesta din urmă trebuie să posede un fond vast de cunoștințe, să aibă o intuiție ascuțită pentru a percepe iute realitatea și o capacitate extraordinară de a lua decizii rapide și viabile în condiții aleatoare (de incertitudine).

În domeniul securității/insecurității toate acțiunile depind de deciziile luate în timp scurt și în situații de incertitudine. De la pregătirea personalului și echipamentelor de securitate și până la soluționarea crizelor speciale sau a situațiilor de urgență/critice, comandantul de unitate/subunitate de securitate trebuie să ia decizii într-un timp extrem de scurt, dar nu orice fel de decizie, ci decizia cea mai bună (optimă) dintre mai multe variante. De aceea comandantul trebuie să dea dovadă de o mare performanță decizională, adică de capacitatea să ia decizia optimă într-un timp foarte scurt (să aleagă cea mai bună variantă din mai multe alternative posibile și de regulă egal probabile).

În esență, performanța decizională a comandantului unității/subunității de securitate are patru componente principale în situații de criză (inclusiv criză teroristă): 1) capacitatea de autocontrol; 2) inteligența cognitivă; 3) inteligența emoțională și 4) experiența în conducerea intervențiilor pe timpul crizelor/catastrofelor și mai ales a crizelor teroriste. Așadar, fiecare comandant trebuie să aibă o foarte bună capacitate de autocontrol (o foarte bună stabilitate emoțională și o foarte bună modalitate de reglare a stării sale afective), un nivel înalt de inteligență (să fie capabili să proceseze informații complexe și să ia decizii viabile în timp foarte scurt); o experiență bogată în comanda intervențiilor în situații de urgență, de criză, de catastrofe (să cunoască teoretic și practic desfășurarea crizelor și intervenția pentru rezolvarea acestora, mai ales a crizelor teroriste). Deci comandanții unităților/subunităților de securitate trebuie să aibă o personalitate modală excepțională: conștiinciozitate, încrezător în sine, prudent, stabil emoțional,

controlat, independent, perspicace, calm, imaginativ și abil, perseverent, ambițios, adaptabil, aptitudini foarte bune de conducere/comandă și coordonare, inteligent, calități de foarte bun sportiv și foarte bun camarad, o foarte bună autoreglare.

Organizațiile, comunitățile, instituțiile, statele etc. sunt sisteme mari, complexe destinate satisfacerii unor cerințe, în condiții predeterminate, și îndeplinirii unor obiective previzionate. Decalajul între cerințe și rezultatele obținute este „o consecință de cognoscibilitate, tehnologie și timp și determină comportări periculoase ale sistemelor când asupra lor acționează factori perturbatori¹⁴, care pot avea efecte distructive asupra persoanelor și echipamentelor tehnice, precum și asupra diferitelor infrastructuri.

În consecință, este necesară abordarea de o manieră specială „a securității acestor sisteme, atât pe baza tehnicilor de fiabilitate și viabilitate cunoscute și larg aplicate, cât și pe cea a unor metode noi, specifice, în concordanță cu caracterul său integronic ... Prin capacitatea operațională (C_o) a unui sistem vom înțelege proprietatea acestuia de a-și îndeplini scopul pentru care a fost realizat dar, obligatoriu, în condițiile specificate”¹⁵, ceea ce înseamnă că nici-un sistem nu poate fi separat de mediu și nu poate fi apreciat decât în strânsă legătură cu parametrii săi de funcționare și caracteristicile lui de fiabilitate, viabilitate și securitate.

În aceeași lucrare sunt prezentate cele patru cerințe principale de funcționare a sistemelor mari, care impun cu necesitate folosirea de elemente și subsisteme fiabile și apte să funcționeze și în condiții de excepție, dispunând de rezerve (umane, organizatorice, funcționale și informaționale) pentru reconstrucția fizică și parametrială a unor mecanisme/subsisteme, de tehnici și măsuri speciale pentru contracararea unor riscuri și amenințări. Toate acestea asigură sistemului mare un comportament tolerat la acțiuni perturbatoare/insecuritare, nuanțat, în funcție de un anumit risc rațional asumat (R) și de un preț de cost (C).

Viabilitatea (V) sistemului mare este „capacitatea acestuia de a-și conserva caracteristicile (funcțional, de operativitate și relațional - în funcțiune) în cazul în care variațiile mărimilor sale de intrare, perturbațiile externe sau interne determină schimbări majore (sau consecințe similare) ale condițiilor pentru care a fost proiectat”¹⁶.

Cunoscând componenta sa de readaptare-reconfigurare (R_a) și rezerva de funcționalitate (M), viabilitatea se poate exprima prin relația: $V=R_a+M$.

¹⁴ Eugen Siteanu, Naianu Bedros, Gheorghe Ilie, *Fiabilitatea produselor tehnice*, Editura AISTEDA, București, 2000, p. 127.

¹⁵ *Ibidem*, p. 127.

¹⁶ *Ibidem*, p. 131.

Având ca fundament conceptele menționate, se poate defini securitatea (Sc) unui sistem mare ca fiind „capacitatea acestuia de a-și conserva caracteristicile funcționale sub acțiunea unor factori distructivi sau care pot să-i producă astfel de mutații încât să devină periculos pentru mediul înconjurător, sănătatea sau chiar viața oamenilor ce îl deservește ori pe care-i deservește (inclusiv a celor care conviețuiesc într-o zonă numită de risc) ori să provoace pagube materiale, informaționale sau morale”¹⁷. Așadar, securitatea (Sc) are un număr de trei componente: de conservare a caracteristicilor de funcționare prin evitare, atenuare și remodelare (Cv), de readaptare funcțională (Ra) și de siguranță în funcționare (Si) sau de fiabilitate: $Sc=Cv+Ra+Si$.

Intuitiv, cu cât riscul este mai mare, cu atât securitatea este mai mică și cu cât riscul este mai mic cu atât nivelul de securitate va fi mai mare.

În lucrarea menționată se prezintă rezultatul cercetărilor efectuate de noi pentru determinarea securității optime pentru diferite valori ale riscurilor: $R_1 > R_2 > R_3$.

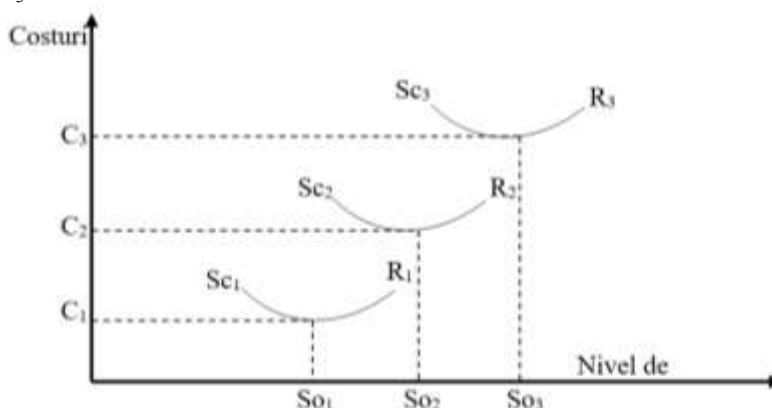

Figura nr. 5. Valorile securității optime (S_0) pentru riscurile $R_1 > R_2 > R_3$

Am constatat că securitatea variază în funcție de costuri ca o funcție de gradul doi care are un cost minim (C_1, C_2, C_3).

Pentru fiecare nivel de risc există câte o funcție distinctă de securitate (Sc_1, Sc_2, Sc_3).

Fiecare dintre aceste funcții (curbe) are câte o valoare minimă corespunzătoare abscisei (S_0) și costului (C).

Astfel, pentru funcția de securitate corespunzătoare riscului R_1 , valoarea optimă a securității S_{01} se obține pentru cheltuielile minime C_1 .

¹⁷ *Ibidem*, pp. 133-134.

Pentru funcția de securitate Sc_2 există valoarea optimă So_2 obținută cu eforturile financiare minime C_2 , iar în situația în care riscul are valoarea R_3 , valoarea optimă a securității So_3 se obține cu cheltuieli minime C_3 .

Știința securității trebuie să studieze atât evenimentele istorice particulare, dar și cele generale, din care să extragă principii și reguli care să se aplice în scopul asigurării securității societății, națiunii, statelor etc.

Așadar, istoria securității analizează anumite secvențe cronologice unice (irepetabile) de evenimente, personaje, situații etc., iar știința securității, în mod asemănător cu celelalte științe sociale, studiază și oamenii, precum și evenimentele în masă, în totalitatea lor, calitățile comune ale lor, fără a pierde din vedere pe cele particulare/unice, pentru a descoperi legi sau principii generale ale proceselor și stărilor de securitate/insecuritate. Dacă istoria securității studiază doar aspectele istorice care sunt unice, particulare, știința securității folosește aceste „lecții de securitate” încercând să generalizeze cele observate/„experimentate de istorie” pentru a formula niște legi ale fenomenelor sociale, economice, politice, militare, culturale etc. care au legătură cu securitatea oamenilor, comunităților, sistemelor tehnice, organizațiilor etc. Nu există legi ale istoriei securității cu toate că există, evident, multe modele (patterns) și chiar unele reguli ale vieții și comportării oamenilor/comunităților care pot fi stabilite de științele sociale și politice și care ar trebui să fie luate în considerație în studiile de securitate și în analizele de securitate.

Dacă istoricii pot explica și descrie cum s-a petrecut un eveniment și care au fost consecințele acestuia, unii oameni politici au încercat să facă unele experimente, unele teste pentru a stabili ce efecte au acele genuri de evenimente în prezența sau absența unor factori.

Securitatea are multe domenii de studiu și există securitatea comunităților, securitatea politică, securitatea națională, securitatea internațională, securitatea regională, securitatea colectivă, securitatea economică, securitatea militară, securitatea culturală, securitatea juridică, securitatea cibernetică, securitatea sistemelor tehnice mari etc.

Istoria unor domenii ale securității este mai îndelungată, mai scurtă, iar pentru altele cum ar fi, de pildă, securitatea cibernetică, este de dată recentă deoarece calculatoarele electronice au apărut abia în secolul trecut. De asemenea, și securitatea sistemelor tehnice mari are o istorie care începe în secolul XX. Deci, istoria securității cibernetice și cea a sistemelor tehnice mari se întinde pe o durată de aproximativ o sută de ani. Dar securitatea comunităților are o istorie lungă, de când au apărut comunitățile, adică înainte de perioada Antichității. Istoria securității naționale începe din perioada apariției națiunilor și durează până în zilele noastre și nu știm cu certitudine când va lua sfârșit.

În obiectul/scopul securității nu intră toate/orice eveniment(e) istoric(e), ci numai acelea care au legătură cu securitatea sau cu procesul de securitate al instituțiilor, oamenilor, organizațiilor, sistemelor naționale etc., adică acele evenimente particulare care au un efect de securitate/insecuritate asupra oamenilor, instituțiilor etc. Deci nu toate faptele/evenimentele istorice au importanță pentru știința securității, ci numai acelea care au un efect semnificativ din punct de vedere al securității/insecurității. Organizațiile și faptele politice sunt acelea care în istorie transformă evenimentele mici în consecințe dramatice cu efecte notabile asupra securității/insecurității întrucât deciziile și acțiunile oamenilor politici pot influența securitatea întregii națiuni/țări. Iată de ce istoria securității trebuie să fie în primul rând istorie politică și chiar istorie politico-militară. Prin urmare, pentru statul și națiunea română, istoria militară a poporului român trebuie să stea la baza istoriei securității naționale. Astfel, istoria securității trebuie să trateze în primul rând istoria instituțiilor statului și istoria securității poporului și a conducătorilor săi. Deciziile politice și politico-militare sau acțiunile diplomatice și ale serviciilor secrete influențează de cele mai multe ori soarta/securitatea națiunilor. Exemplele istorice sunt nenumărate, dar în intensitatea acestora se impune alegerea pentru istoria securității a celor mai semnificative exemple, care au avut un impact esențial asupra securității/insecurității națiunilor/popoarelor/statelor. Viitorul unei națiuni/unui stat atârână deseori de victoria sau înfrângerea pe timpul unei bătălii/campanii sau uneori pe timpul mai multor bătălii/campanii din timpul unui război (de exemplu: Primul Război Mondial și al Doilea Război Mondial).

Convergența dintre securitate și etnologie se concretizează printr-o colaborare strânsă dintre știința securității și etnologie. Astfel, apare o nouă disciplină, etnosecuritatea, prin intersectarea etnologiei cu investigația/analiza de securitate, la fel cum a apărut și etnoistoria prin integrarea datelor particulare și prin corelația interdisciplinară a structurii relațiilor și a dinamicii evoluției unor etnii. Dacă etnologia cercetează un trecut limitat, securitatea investighează nu numai trecutul, care poate fi oricât de îndepărtat, ci și viitorul, ceea ce înseamnă că domeniile celor două discipline coincid parțial. Totuși, știința securității are nevoie și de rezultatele sintezei etnologice pentru a înțelege semnificația sufletului națiunii (conștiința de comunitate).

Orice eveniment de insecuritate care are legătură cu o experiență (având un număr finit de cazuri posibile) ar putea să fie interpretat ca o submulțime a mulțimii E (mulțimea tuturor cazurilor posibile ale „experienței”, așa cum s-a arătat în partea 1 din numărul precedent al revistei *Annals series on military sciences* volume 10, issue 2/2018). În consecință există o dualitate de limbaj referitor la evenimentul (evenimentele) de insecuritate (tabelul nr. 2).

LIMBAJUL EVENIMENTELOR DE INSECURITATE	LIMBAJUL MATEMATIC (AL MULȚIMILOR)
Eveniment de insecuritate	Submulțimea lui E
Eveniment sigur de insecuritate	Mulțimea totală E
Eveniment de insecuritate imposibil	Mulțimea vidă \emptyset
Evenimentul A implică B	$A \subset B$ (realizarea lui A atrage după sine realizarea lui B)
Evenimentul A sau evenimentul B	$A \cup B$
Evenimentul A și evenimentul B	$A \cap B$
Evenimentul contrariu lui A (nonA)	\bar{A} sau CA
Două evenimente A, B incompatibile	$A \cap B = \emptyset$
Un eveniment de insecuritate elementar	$\{e\}; e \in E$

Tabelul nr. 2. Cele două limbaje referitoare la evenimentul de insecuritate

Evenimentul sigur de insecuritate este acel eveniment care se realizează cu certitudine de fiecare dată a unei experiențe.

Dacă A este un eveniment de insecuritate legat de o experiență și este în seria de n probe acesta s-a realizat de n_A ori (frecvența absolută), atunci numărul $f(A) = \frac{n_A}{n}$ este frecvența relativă a acestui eveniment A. Cele șapte proprietăți ale frecvenței relative sunt:

- $0 \leq f(A) \leq 1$ pentru oricare eveniment de insecuritate A;
- $f(E) = 1$ dacă E este evenimentul sigur;
- $f(A \cup B) = f(A) + f(B)$ dacă A și B sunt incompatibile;
- $f(A - B) = f(A) - f(B)$ dacă evenimentul B implică A;
- $f(A - B) = f(A) - f(A \cap B)$;
- $f(A \cup B) = f(A) + f(B) - f(A \cap B)$;
- $f(CA) = 1 - f(A)$.

De regulă frecvența relativă a evenimentului A se notează cu $f_n(A)$, dar pentru simplificare folosim notația $f(A)$ care reprezintă suportul empiric al probabilității $P(A)$.

Probabilitatea evenimentului A, notată cu $P(A)$, are cele șapte proprietăți ale frecvenței relative. Deci $0 \leq P(A) \leq 1$; $P(E)=1$; $P(A \cup B) = P(A) + P(B)$ dacă $A \cap B = \emptyset$.

Rezultă că dacă se cunoaște valoarea probabilității evenimentelor de insecuritate, se cunoaște probabilitatea oricărui eveniment de insecuritate.

Pentru gruparea, analiza și interpretarea datelor referitoare la fenomenul insecurității/ securității se utilizează statistica matematică, inclusiv pentru a face previziuni privind tendințele evoluției acestui fenomen. Analiza statistică are două etape: statistica descriptivă și statistică matematică. Prima etapă presupune culegerea datelor de insecuritate și înregistrarea lor.

Dacă ne interesează numărul atentatelor teroriste anuale din fiecare țară, atunci: mulțimea tuturor țărilor lumii este populația statistică; fiecare țară este o unitate statistică; numărul atentatelor teroriste dintr-un an reprezintă caracteristica studiată. Aceste date/informații se centralizează într-un tabel pe țări. Dar aceste date trebuie grupate pe numărul de atentate anuale: 0; 1; 2; 3; ... k (Tabelul nr. 3) care reprezintă frecvențele absolute. Apoi se reprezintă grafic aceste frecvențe, fie sub forma unei histograme (figura nr. 6), fie sub forma unei curbe (figura nr. 7). Curba din figura nr. 7 ne dezvăluie o lege hiperbolică a frecvenței absolute a atentatelor teroriste din țările lumii (în perioada 1970-2003).

Dacă cineva dorește să meargă în concediu, în străinătate, într-o țară în care să nu fie pericolul unor atentate teroriste el va alege una dintre țările în care n-a fost nici un atentat. Numărul țărilor în care n-au fost atentate fiind destul de mare apare pentru persoana respectivă o a doua problemă de securitate pe care trebuie s-o rezolve: în care dintre aceste țări nu există pericole de cutremure, vulcani, uragane, pandemii, epidemii (de gripă, variolă, tifos etc.), pericol de boli ecuatoriale, tropicale (febră galbenă, boala somnului) etc., ceea ce înseamnă că optimizarea se va face în etape pentru ca persoana respectivă să găsească țara cea mai potrivită în care să-și petreacă concediul.

NUMĂR DE ATENTATE	NUMĂR DE ȚĂRI
1	23
2	11
3	8
4	3
6	1
7	3
8	3
9	1
10	1
11	1
13	1
17	1
18	1

20	1
24	1
50	1

Tabelul nr. 3. Frecvențele absolute ale atentatelor teroriste care au avut loc în diverse state

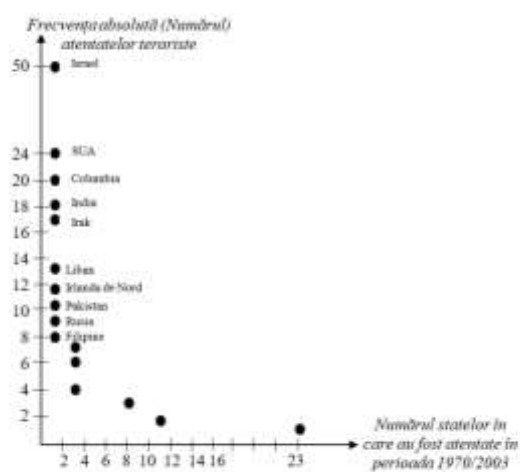

Figura nr. 6. Frecvențele absolute ale atentatelor teroriste care au avut loc în diverse state

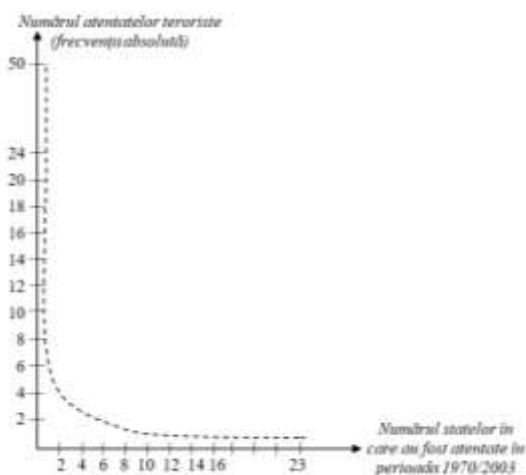

Figura nr. 7. Curba teoretică a frecvențelor atentatelor teroriste

Utilizând un soft special (program special), calculatorul/computerul poate să dezvăluie anumite corelații dacă se introduc date despre persoanele care sunt autori

de articole ce fac aluzie la unele secrete, despre unele surse guvernamentale care lucrează cu documente secrete, despre persoanele care sunt cercetate și informațiile din Dosarele Serviciului Secret. Calculatorul va arăta corelația dintre autorii articolelor și patronii/șefii lor din instituțiile statului, care le aprobă.¹⁸

Fenomenele și procesele de securitate/insecuritate sunt rezultatul interacțiunii unei mulțimi de factori, dintre care o parte sunt principali și o altă parte sunt secundari, o parte sunt esențiali și altă parte neesențiali; de asemenea unii sunt măsurabili și ceilalți nemăsurabili. Pe lângă unele cauze esențiale, determinante în schimbarea proceselor de insecuritate/securitate, mai există și unii factori neesențiali (sau aparent neesențiali) care nu pot fi identificați și măsurați ușor, însă care datorită acțiunii lor cumulate pot influența hotărâtor procesul de securitate/insecuritate. Așadar, în procesele de insecuritate/securitate există o categorie de relații specifice, care nu sunt determinate nici funcționale, în care relațiile dintre efecte și cauze nu se pot exprima univoc, ci doar statistic (denumite relații de tip statistic), prin intermediul unor legi statistice. Aceste legi își fac simțită prezența în fenomenele de masă unde se manifestă prin tendință, care se verifică doar prin cercetarea unui mare număr de elemente (evenimente) individuale de securitate (concrete), prin legea numerelor mari. Sistemul de insecuritate, respectiv cel de securitate, este(sunt) cunoscut(e) incomplet. Cel mai cunoscut exemplu de lege statistică este legea aruncării banului; nu se poate prezice dacă va cădea cap sau pajură, dar la un număr foarte mare de aruncări 50% se va arăta pajura și evident tot 50% - cap. Un alt exemplu cunoscut este aruncarea zarurilor; într-un număr foarte mare de aruncări, fiecare față a zarului, de exemplu cifra 3, va apare cu o frecvență de $\frac{1}{6}$, adică fiecare față apare cu aceeași probabilitate/frecvență = $\frac{1}{6}$.

Securitatea oricărui stat este amenințată de cauze/factori interni și externi. Printre cei (cele) interni(e) există riscuri, amenințări, vulnerabilități și pericole care erodează securitatea instituțiilor statului, ceea ce înseamnă că insecuritatea acestora provoacă insecuritatea aceluși stat. Un stat este stabil, solid dacă are instituții puternice, funcționale în care cetățenii au încredere. Cu cât scade încrederea populației în aceste instituții, cu atât se diminuează și securitatea acestora și implicit securitatea statului.

Așa, de pildă, neîncrederea cetățenilor în justiție din cauză că aceasta nu mai asigură respectarea drepturilor fundamentale ale omului, ordinii publice, existenței statului de drept, ordinii constituționale etc. poate conduce la revolta legitimă a

¹⁸ John Ehrlichman, *În spatele porților închise, Editura Politică, București, 1982.*

poporului împotriva acelor care exercită poliție politică, care arestează oameni nevinovați și favorizează pe infractori.

Lecciónile istorice ne învață că nu se poate vorbi de justiție în țările în care legile nu sunt drepte (corecte, etice) sau sunt incoerente și încalcă Constituția. Nu există justiție în țara în care magistrații (judecătorii și procurorii) sunt numiți pe funcții și sunt avansați de puterea executivă (Guvern sau președintele statului) sau de cea legislativă pe criterii politice. Nici dacă Codul Penal și Codul de Procedură Penală, încălcând flagrant Constituția, conduc la injustiție și nedreptate. Avansarea magistraților, fie că este vorba de judecători, fie de procurori trebuie să se facă pe bază de concurs, de competiție pentru a fi aleși și numiți cei mai bine pregătiți, cei mai performanți, cei mai cinstiți/integri dintre aceștia și care să aibă mandat pe o perioadă determinată (de patru sau cinci ani) la fel ca în SUA. În România nu se întâmplă așa deoarece clasa politică a ales o altă cale ce nu conduce la justiție, ci la injustiție deoarece legile nu sunt în interesul poporului, ci în cel al unor grupuri, partide, centre de putere etc., iar procedurile sunt iraționale, împotriva prevederilor constituționale.

În plus, probațiunea se face în baza unor criterii care nu există în statele occidentale, membre ale UE, iar desemnarea magistraților se face de factorul politic conducând în final la poliție politică. Așa s-a ajuns la injustiția susținută de o propagandă politică care dictează în actul de justiție. Majoritatea procurorilor din DNA Ploiești (unitate de „elită”) au fost acuzați că au constituit un grup infracțional organizat în frunte cu procurorul șef și sunt cercetați de CSM.

În România lupta împotriva corupției este „selectivă, preferențială, după amicitii și inamicitii ... Pe de altă parte, deocamdată ridică piatra luptei anticorupție mulți dintre cei care își datorează poziția tocmai actelor de corupție. Oricum, pentru moment s-a ajuns la o luptă oarbă, pesemne durabilă, ce ține de vorbă naivii, dar nu rezolvă problema.

În definitiv, unde sunt răspunsurile stabilite cu acuratețe pentru marile pierderi prin dezindustrializare, înstrăinarea mijloacelor de transport, distrugerea pădurilor, deposedări de terenuri, golirea țării de valori, impostura ocupării funcțiilor de decizie, răsturnarea ierarhiei valorilor în societate? Dincoace de toate, nu se ajunge la justiție cu lucru de mântuială, care dă rateuri în toate direcțiile, cum nu se ajunge la adevăr măsluind continuu. Așa cum din fals nu rezultă adevărul, nici din nedreptăți sau dreptate la nimereală nu iese o societate dreaptă”¹⁹.

¹⁹ Academia Română, Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii, Divizia de Istoria Științei, *Studii și Comunicări/DIS*, Vol. XI/2018, Editura MEGA, Cluj Napoca, 2018, p. 365.

Referindu-se la cererea Camerei Deputaților (CD) de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională între Camera Deputaților și Ministerul Public, CCR a declarat protocoalele ilegale (tabelul nr. 4).

Numărul Protocolului	Principalele idei neconstituționale din conținutul protocoalelor
Nr. 00750 din 4 februarie 2009	Principiile cooperării, domeniile cooperării dintre PÎCCJ și SRI și obiectivele cooperării
	Responsabilitățile PÎCCJ și ale SRI
	Reguli generale și speciale de cooperare
	Soluționarea propunerilor SRI cu privire la mandatul prevăzut de art. 20-22 din Legea nr. 535/2004, art. 10 din Legea nr. 14/1992 și eliberat în temeiul art. 3 din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României.
	Valorificarea în cadrul urmăririi penale a informațiilor comunicate de SRI cu privire la fapte ce constituie infracțiuni.
	Efectuarea activităților prevăzute de art. 91 Cod de procedură penală (CPP).
	Cooperarea cu DNA în scopul punerii în aplicare a actelor de autorizare eliberate conform art. 91 din CCP
	Executarea de către SRI a operațiunilor tehnice audio/video
	Executarea de către SRI a activităților de supraveghere operativă și investigații informative
	Declararea ca inderizabil
	Protecția informațiilor
Nr. 09472 din 8 decembrie 2016	<p>Conflictul juridic de natură constituțională între Ministerul Public și Parlamentul României și ÎCCJ și celelalte instanțe cu privire la 3 articole:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Art. 6, alin (1) care prevede că: „Parchetul comunică, în mod operativ, nu mai târziu de 60 de zile lucrătoare de la data înregistrării sesizării la Parchet, modul de valorificare a sesizărilor primite de la SRI cu excepția cazurilor în care, înainte de împlinirea termenului menționat, se solicită informații suplimentare în legătură cu cauza”; - Art. 7, Alin (1) care prevede că: „La solicitarea SRI, Parchetul asigură consultanță, prin specialiștii proprii, în ce privește activitățile ce fac obiectul cooperării”; - Art. 9 care prevede că: <p>„(1) Parchetul pune la dispoziția Serviciului SRI, la cerere</p>

	<p>sau din oficiu, date și informații care, prin natura lor, prezintă interes pentru contracararea sau prevenirea unor amenințări la adresa securității naționale.</p> <p>(r) Parchetul pune la dispoziția SRI datele și informațiile referitoare la implicarea personalului acestuia în pregătirea sau săvârșirea de infracțiuni, dacă prin aceasta nu se împiedică sau îngreunează aflarea adevărului în cauză”.</p>
--	--

Tabelul nr. 5. Cele două protocoale secrete semnate de PÎCCJ și SRI, care încalcă grav Constituția României

Protocoalele nr. OO750/04.02.2009 și nr. 09472/08.12.2016 încheiate între Parchetul de pe lângă ÎCCJ și SRI au fost declarate de către CCR ca fiind ilegale și abuzive deoarece SRI și ÎCCJ au uzurpat rolul Parlamentului care e unica autoritate legiuitoare a statului Român. Aceste două protocoale au fost încorporate obscur în procedura penală, iar SRI a intervenit nelegal în dosarele penale, ceea ce face imposibilă posibilitatea optimizării securității juridice.

Probleme de ilegalitate (nelegalitate) din justiție sunt de două feluri: 1) de formă (ilegalitate extrinsecă actului de justiție) și 2) ilegalitate materială (ilegalitate intrinsecă).²⁰

În instanțe trebuie să se înfăptuiască dreptatea prin sentințe și motivări drepte/juste bazate pe probe suficiente. În schimb asistăm la prea multe revizuirii de sentințe, la abuzuri și erori în țara noastră, unde „până la justiție (dreptate) a mai rămas încă o cale lungă de parcurs ... pentru că înfăptuirea justiției depinde ... de calitatea legilor, de valoarea procedurilor, de criteriile probațiunii, de corectitudinea constituirii probelor, de relevanța lor, de pregătirea magistraților, de selecția acestora și de integritatea lor”²¹.

Același autor consideră că „justiție nu poate fi acolo unde legile sunt strâmbe și prost formulate. Nici acolo unde procedurile duc oriunde, dar nu la dreptate. Nici acolo unde numirea magistraților se face de către un centru de putere, oricare ar fi acesta”²².

Evoluția în timp a științei securității se face prin asimilarea și dezvoltarea continuă a acesteia și prin cunoașterea și perfecționarea curentelor științifice principale. Securitatea este dinamică pentru că și societatea este dinamică. De asemenea, securitatea este supusă mereu la reformulări, remodelări și restructurări deși principiile sale își păstrează în timp valabilitatea, dar sunt formulate teorii și

²⁰ Valentin-Stelian Bădescu, *Știința juridică românească și problemele ei actuale*, Studii și Comunicări/DIS, Vol. XI 2018, Academia Română, CRIFST – Divizia de Istoria Științei, p. 361.

²¹ *Ibidem*, p. 362.

²² *Ibidem*, p. 365.

concepte noi care să corespundă realității secolului XXI. De exemplu, legislația națională trebuie interpretată azi în lumina normei de drept internațional ceea ce are repercursiuni asupra suveranității și securității naționale putându-se ajunge la stabilirea responsabilității statului privind prejudiciul pe care îl suferă cetățenii ca urmare a încălcării dreptului Uniunii Europene. Există două teorii: monistă (primatul dreptului internațional în ordinea juridică națională) și dualistă (neagă legăturile și influențele reciproce dintre dreptul național și dreptul internațional). Doctrina juridică „românească a criticat atât teoria dualistă, cât și teoria monistă”²³.

Știința securității este o teorie, o activitate despre societatea umană și natură având ca obiect sistematizarea și analiza evenimentelor/faptelor realității securității/insecurității, dar nu se ocupă numai cu colectarea și sistematizarea evenimentelor de insecuritate/securitate, ci elaborează teorii, principii și legi despre amenințări, vulnerabilități, riscuri, pericole și metode, procedee, tehnici și măsuri de contracarare a acestora și de optimizare/îmbunătățire a securității.

Știința securității se poate defini și ca un sistem, un ansamblu de cunoștințe care sunt elaborate prin metode specifice și coagulate sub formă de teorii, concepte, paradigme, principii și legi ale securității/insecurității avându-se în vedere că: enunțurile să fie prezentate cât mai real (enunțuri veridice); să aibă sens și logică (să fie raționale), să poată fi verificate printr-un sistem de metode/procedee; noile descoperiri să poată fi integrate în sistemul de explicare a securității/insecurității.

BIBLIOGRAFIE

- Academia Română, Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii, Divizia de Istoria Științei, *Studii și Comunicări/DIS*, Vol. XI/2018, Editura MEGA, Cluj Napoca, 2018;
- Academia RSR, Institutul de Lingvistică, *Dicționar englez-român*, Editura Academiei RSR, redactor responsabil prof. dr. Leon Levițchi, București, 1974;
- HERBERT S., *A behavioral model of rational choice*, The Quartely Journal of Economics, 1955 și *Invariants of human behavior*, Annual Review of Psychology, 1990;

²³ *Ibidem*, p. 394.

- BĂDESCU V.S., *Știința juridică românească și problemele ei actuale*, Studii și Comunicări/DIS, Vol. XI 2018, Academia Română, CRIFST – Divizia de Istoria Științei;
- ISAIC-MANIU A., *În căutarea optimului*, Editura Albatros, București, 1985;
- MUSTAȚĂ M.A., BOGZEANU C., *Programul euristicilor și biasurilor. Aplicații și implicații în domeniul militar*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2017;
- MUSTAȚĂ M.A., *Conducerea empirică și conducerea scientizată. O abordare comparativă*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2015;
- Protocoalele de cooperare între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și SRI (00750/04.02.2009 și 09472/08.12.2016);
- SITEANU E., BEDROS N., ILIE G., *Fiabilitatea produselor tehnice*, Editura AISTEDA, București, 2000.

